

چند بیت کردی

ئه گهر ههستا کابرایه کی مباره کی چاو پیی کهوت، هیچ دلی له بهری نه له رزی. پیی کوت : عهزیم قه تللی بیی تاوان نه کهی . ئه گهر له من ده پرسى ئه من خدری زیندهم. قهستم به ذاتی خودای شیر چلون پا که میر حوسین و شازه مان آوا پا کن. پاشان شتیکی دهر هیئا وه کو آوینه ، کوتی : ئه گهر ایحتیباریش نا کهی ، فدرمو ته مهشای ئه وه که . فهتاح به گک ئه گهر سهرنجی دایه ، بهحهشتی دهو آوینه دا دی . جا حهزره تی خدر دهستیکی به پشتی دا هیئا و بیسمیلائی کرد. غه رزی له دلی دهر چو. کوتی: بی بهخشه، پییای وات وه گیر نا کهوی. دهست به جی فهتاح به گک دلی گوزا و دلی هاته وه سهره خو .

ئهو سهعاتی ئه و رژی و دهروازی بهحهشتی پیی نشان دا، شازه مان کوتی : پیچم، چاو پیی پکهوی. چوو کهی ، کوتی : باعیس کاری کوشتنی من حالی پکه . فهتاح به گک کوتی : بهخشیمی. جا کوتی: حال و موقه دراتی وا، ئهوی رژی بهرگی نوت ده بهر کرد بو ، ئه من هاتمه وه مالی و ئه تووم ده گهل میر حوسینی دی که قسهت ده کرد. شازه مان کوتی: میر حوسین پییای یکی زه شیده ئه گهر نیوانمان بایه ده گه لی ده رژییم، ئه لعانیش ههر برامه . فهتاح به گک کوتی : شتیکت پیی بلیم ، کوتی : ههسته پیچو کن میر حوسین، دلخوشی بده وه، بللی له کوشتنی ایمه خوش بو. کوتی: جا بهو شهو. پیچم؟ کوتی: ههر ئه لعان پیچو. به لپی ههستا چو، چوو کن میر حوسینی. ئه گهر چوو ه ژورئ میر حوسین مهمکی راسته ی گرت و مژی. یانی وه ک دایک و خوشکی خومی . فهتاح به گک که به دوا ی شازه مان دا هاتبو، ده و حاله دا چاوی به وان کهوت. ئه گهر وای زانی به جاریک دلی پا بووه .

قه لای فهتاح به گک ماوه، له بن زه واندر له دهشته دییان دایه .

اگر (= وقتیکه) برخاست مرد مبارکی را دید ، هیچ دلش از او نلرزد .
 باو گفت: عزیزم بی جرم قتل نکنی . اگر از من می‌پرسی من خضر زنده‌ام . قسم بذات
 خدا همانگونه [که] شیر پاک است میر حسین و شاه‌زمان چنین پا کنند . سپس چیزی
 مانند آینه در آورد ، گفت: اگر اعتبار نمی‌کنی ، بفرما باین نگاه کن . فتاح بگگ اگر
 بادقت تماشا کرد ، بهشت را در آن آینه دید . پس حضرت خضر دستی بر پشتش کشید
 و بسم الله کرد . غرض از دلش بیرون شد . گفت : او را ببخش ، چنین مردی بچنگ
 نمیتوانی آورد . بلافاصله فتاح بگگ دلش عوض شد ، دلش به حال خود باز آمد .

آن ساعت که او (= حضرت خضر) رفت دروازه بهشت را باو نشان داد ، شاه
 زمان [باخود] گفت: بروم ، او (= فتاح بگگ) را ببینم . نزد او رفت ، گفت: مرا از
 سبب کشتنم حالی کن . فتاح بگگ گفت: ترا بخشیدم . پس گفت: حال و مقدر چنین بود ،
 آنروز جامه نو دربر کرده بودی ، من بخانه برگشتم و ترا با میر حسین دیدم که گفتگو
 میکردی . شاه‌زمان گفت: میر حسین مردی رشید است اگر باهم میانه داشتیم با او میرفتم ،
 الان هم برادر من است . فتاح بگگ گفت: چیزی پتو بگویم ، گفت: بر خیز نزد میر حسین
 برو ، او را دلخوشی بده ، بگو از کشتن ما صرف نظر کرد . گفت: در این [وقت] شب
 بروم؟ گفت: همین حالا برو . بلی باشد رفت ، بر میر حسین وارد شد . اگر وارد شد
 میر حسین پستان راست او را گرفت و مکید . یعنی مانند مادر و خواهر خودم هستی .
 فتاح بگگ که بدنبال شاه‌زمان آمده بود ، در این حال چشمش بایشان افتاد . بیکبار دلش
 پاک شد .

قلعه فتاح بگگ [هنوز] مانده ، در پایین رواندز در دشت دیبان است .

* مقالات گذشته چاپ شود ناگزیر باید هر مصراع آنرا به دو یا سه قسمت تقسیم کرد . برای اینکه
 چنین وضعی پیش نیاید چنان صلاح دیدیم از این شماره بعد کیفیت صفحه بندی و درج این سلسله
 مقالات را در نشریه تغییر دهیم و متن کردی و ترجمه فارسی آن را در صفحات جداگانه ولی در برو
 بچاپ برسانیم و بندها را هم شماره گذاری کنیم . با توجه بمقاله گذشته شماره بندها در این مقاله
 از ۸ شروع میشود .

جا ئه گهر زانى به خوشكى خوى قبول كر دووه ، كوتى : ئه وه كوئنه به گ
 بووه ، بيست و يهك پارچه مى ملك له خاكى باله كان دايه به ملكايه تى به قه باله ، ده بى
 له وهى به و لاوه زورى ده گه ل چاك بم ، نه به لم دلى بيشى .
 پى چو تفرىبى شەش مانگ . رۇژنيك فەتاح بەگ بۇ زاوى چو ، سەت و بيست
 كەسى دە گەل بو .

۸

سەت و بيست كەسى دە گەلە ، ايشتياى له زاوى چۆليە
 هەموى خەنجەرى نۆ دوپشكى زيزه و دەسكى خەنجەرى ماهيە
 هەموى تو اوو تەوه ، كارخانەى وەستا سمايله ، ئەما دەسكارى وەستا نەسيريە
 بلىنى ، قيمە تيان له هيچ دەولەتان نيە
 بى قيمە تن ، قيمە تيان له كن كەس نيە
 هەر سەت و بيستميان كورەيان مەستە چاوه ، چاو مەزىيە
 عەسلە سم تە به قى شير خەزاليە
 پيش بلىند و پاش كورتى گەردن ماريە
 پاكي سەقاو جەلوى ئەشرفى و مرواريە
 آوزەنگى له على روممانه و مەتاي به حريە
 بلىنى ، ئەو ماله له سەر زەمىن و له كارخانەى كەس دا نيە
 هەموى حازرى كرد كەمەند و زى و شۆنى آبدازيە
 هەموى ايكي چل و پينج تيرى هەل گرتووہ ؛ زەز نيشانە ، سەر مكارە ، آو
 دراوہ بەژەهرى ماريە
 له بەر رۇژى تەنگانە و لى قەومان ، نە وەك كەسيك له گەلى بيبي دوژمنايە تيە
 ئەو نۆ كەرى ئەو هەيه تى زەشيدن ، هيچى ناترسن لەو رۇژەى ئە گەر سەر
 بەر ئەوه بن بارستى گليە

پس اگر دانست او را بخواهری قبول کرده است، گفت: این کهنه بگ (= نجیب‌زاده قدیمی) بوده است، درخاک بالك بیست و یک پارچه ملك دارد بملکی بقباله، باید بعد از این بسیار با او خوب باشم، نگذارم دلش برنجد.
 قریب شش ماه گذشت. روزی فتاح بگ بشکار رفت، صدویست کس با او بودند.

۸

صد و بیست کس با او هستند، اشتهای شکار چول (= بیابان) دارد همه خنجرشان نه قُبّه زر دارد و دستۀ خنجرشان ماهی (= صدف) است همه ذوب شده است، [از] کارخانه استاد اسماعیل است، اما ساخت استاد نصیر است بگویی، قیمتشان در هیچ دولتی نیست

بی قیمتند. قیمتشان در نزد هیچ کس نیست

هر (= تمام) صد و بیستشان کُره‌شان چشم مست است، چشم گوسفندیست

اصل سُم طبق شیر غزالی است

پیش بلند و پس کوتاه گردن ماریست

همه دستۀ لگامش اشرفی و مروارید است

[همه] رکابش لعل رمان و متاع بحر است

بگویی، این مال (= جنس) در سرزمین و کارخانه کس نیست

همه کمند و راه و شیوه آبداری را حاضر کرد [ند]

همه، هر یک چهل و پنج تیر بر گرفته است؛ زرنشان است، سر تیز است، با

زهر مار آب داده شده است

برای روز تنگی و سختی، مبادا کسی با او دشمنی اش باشد

آن نو کر [انی که] او دارد رشیدند، هیچ یک از آن روز نمی‌ترسند که سر بزیر

توده گل ببرند

چونکه عاقیده‌یان هه‌یه، ده‌لین: به بیج عومری خودای ئەجەل نییه
 پاکی مه‌تالی عەسل چەرمی گا کێوییه
 گەوه‌زنه و کوده‌رییه و ده‌باغییه
 هەر یه‌که‌ی له‌ بهر زۆزی لی قەومانێ، ده‌ باغە‌لیان دایه‌ هه‌و سه‌ت مه‌جیدییه
 به‌ بیج ژومار بۆیان هاتوو له‌ خەزنه‌ خانه‌ زێری سپییه
 چون پیاو زۆین به‌ خۆیه‌تی، هاتنه‌وه‌ به‌ خۆی نییه
 پیاو قسه‌ی پێ نا‌کری ده‌ گەل قەزای عاسمانییه
 ئەوه‌ له‌ میلله‌تیان ده‌ کرده‌وه‌ خودا حافیزییه .

۹

بیست و هه‌وت‌شه‌و، شه‌و و زۆژ، به‌ عومری خودای ته‌م بو. هه‌تا ئەو وه‌ختیش
 هیچ شتیان که‌م نه‌بو، ایستیهای مه‌زاتب سه‌راسیمه‌ بون، زێیان لی شینوا بو .
 جا زۆژیکی له‌ سه‌بەینیوه‌ تا ایواری توشی آو نه‌بون. آویش هه‌یاته‌، پیاو بی
 آو ناژی .

پاش بانگی ایواری زێگایان که‌وته‌ سه‌ر آوه‌دانێک. ئە گەر هاتن، عافره‌تیک
 ده‌تگوت قورینگه‌ ، ده‌ گەل چەند کچان له‌ سه‌ر کانی و آویک بو. آوه‌ که‌ که‌م بو .
 ئەو عافره‌ته‌ به‌ سه‌رزاده‌ گه‌یشت. به‌ جیره‌ آویان ده‌برد. فه‌تاح به‌ گه‌یاندعای آوی کرد.

۱۰

کیش آخیزی کرد، شه‌ده‌ی به‌سته‌وه
 جامی جه‌وه‌هر زیزی گرت به‌ ده‌سته‌وه .

۱۱

شۆخی شۆخ شیرن ئەو کیزی لای
 ئەو بۆ میوانان ده‌بو به‌ سه‌قاو
 کوله‌می به‌ وینه‌ی شوشه‌ی گولای
 به‌ده‌ن به‌ وینه‌ی گولای نه‌ ژاکاو .

چونکه عقیده‌شان هست، میگویند: بی‌امر خدا اجل نیست
 همه سپرش اصل چرم گاو کوهیست
 [پوست] گوزن و گودر است و دباغی شده است
 هر یک برای روز سختی هفت صد مجیدی در بغلشان هست
 بی‌شمار از خزانه برایشان زر سپید آمده است
 چون آدم رفتن با خودش است، برگشتن با خودش نیست
 آدم باقضای آسمانی نمیتواند گفتگو (ایستادگی) بکند
 این [است] ازملت (= مردم) خدا حافظی میکردند .

۹

بیست و هفت شب، شب و روز، بامر خدا [هوا] تم (= مه آلود) بود. تا آن وقت
 هم هیچ چیزشان کم نشده بود، انتهای مراتب سراسیمه بودند، راه را گم کرده بودند.
 پس روزی از صبح تا عصر با آب رو برو نشدند. آب حیات است، آدم بی آب
 نمیزید .

بعد از بانگ عصر راهشان بر سر آبادی ای افتاد. اگر (= وقتیکه) آمدند،
 زنی تو گویی [بزیبایی] کلنگ است، باچند دختر بر سر چشمه و آبی بود. آن آب
 کم بود. این دختر سرپرستی میکرد. به جیره آب میبردند. فتاح به گ ادعای آب کرد.

۱۰

دختر بچنید، شده^۱ را دوباره بست
 جام گوهر نشان بدست گرفت .

۱۱

شوخ شوخ شیرین آن دختر جوان
 او برای مهمانان سقا میشد
 گونه‌اش بمانند شیشه گلاب
 بدن بمانند گل پژمرده نشده .

۱ - شده (بفتح اول و دوم باهای غیر مملووظ) پارچه ایست که بسر یا کمر می‌بندند .

۱۲

کولمهی به وینهی خوساری بههار
 سنگی به وینهی تهلای دهسته و شار
 قورینگان له هه نیهی ده کهن ناره نار
 به له نجه دههات، گو فتو گو جار جار
 قابیل به وهیه هه وژی و شون و کار
 جار جار ده خرۆشی وهك زه عدی بههار .

۱۳

ئهوه آوی دانجی، ههتا گه یهشته سهه میر حوسین، له پشتهوه را آوه کهی دایه .
 ئه گهر آوه کهی دایه، بو خۆی کوتی: ده لیلی ئهمن له هه موان پهز به سهه ترم وا به
 بی کیفایه تی آوم ده داتی؟ کوتی :

۱۴

کیژی زولفت له سهه هه نیهت راست و چهپ زاوه ستاوه
 دو نارنجی سنگت دو قامک لیک بلاوه
 چاوت ده لیلی ئه ستیره ی زۆژییه و تازه کانه ی گوشه کیشاوه
 به ژنت ده لیلی توله نه مامه و به عومری خودای خو لقاوه
 ئه برۆت ده لیلی که مهندی زۆهرا به و له دهستی زۆستم به چی ماوه
 ئه من زۆر زگم به خۆم ده سوتی، زۆرم دل به خۆم ماوه
 بو زیده له هه مویان به بی کیفایه تی به منت دا آوه ؟
 قهستم به وهی کهم ئه گهر بیناهی چاوه
 به کهله کونیک ئه و دنیا یه ی داناوه
 ئه و کاره زۆری تیدا به ستیه، ئه من عاقلم له و کاره مه حتهل ماوه
 ئه گهر نه مردم، سه فهرم خیر بو، که زامه وه دواوه
 پر سیاریک ده کهم، بزانه م کئی ئه و ته شکیلاته ی بو تو داناوه ؟

۱۲

گونه‌اش بمانند شبنم بهار
 سینه‌اش بمانند طلای دست افشار
 کلنگان بر چهره‌اش نارنار میکنند (؟)
 به لنجه (= خر امیدن) می‌آمد، گاه گاه گفتگو [میکرد]
 این راه و شیوه و کار قابل باوست
 گاه گاه مانند رعد بهار میخروشید.

۱۳

این [است] بآنان آب داد، تا به سر میر حسین رسید، از پشت باو آب داد. اگر
 آن آب را باو داد، خودش (میر حسین) گفت: دلیل [چيست] من از همه پر سر (=
 محترم) ترم چنان بابی کفایتی بمن آب میدهد؟ گفت:

۱۴

ای دختر زلفت بر چهره ات راست و چپ ایستاده است
 دو نارنج سینه ات دوانگشت از هم جدا هستند
 چشمت گویی ستاره روز است و تازه بر آمده است
 بشنت، گویی شاخه نهال است و با مر خدا خلق شده است
 ابرویت گویی کمند سهراب است و از دست رستم بر جای مانده است
 من بسیار بخودم دلم میسوزد، من بسیار دلشکسته شده‌ام
 چرا بغیر از همه شان بابی کفایتی بمن آب دادی؟
 قسم بدانکه اگر بینایی چشم (خدا) است
 بیک کن فیکون (= آن) این دنیا را نهاده (= آفریده) است
 بسیار [چیز] در این کار بسته است، من عقلم از این کار معطل مانده است
 اگر نمرود، سفرم خیر بود، بعقب برگشتم
 پرسشی میکنم، بدانم این تشکیلات را که برای تو نهاده است؟

۱۵

ئەوۈ كچە كەش پىي كوت، كوتى :
 سوارە كەى سوار بوى لە ولاغىكى عەسلە شىر خەزاليه
 نىو چاوانت گنجە، پىياوى وەك تۆ مەرد و مەزبوت لە دونيايە دا نىيە
 شەرمم لى كوردى، بى كىفايە تىم دە گەل نە كوردى، چون تۆ هاتوى بەمىوانىيە
 ئەمن كوتەم ئە گەر بىتو چاوى لى پكەم، چاوى من شەهين و بازە، مەبادا مژانگم
 لە دلى پكەتوۈ تىر ئەندازىيە
 لەوە زىياتر، هىچ مەتلەبى خراپەم دە گەل تۆ نىيە
 دە نا لە هەموانم پى مەردتر بوى، ئەتۆم هاتە پىش چاۋ بە پىياۋە تىيە .

۱۶

كوتى كىزى كىزى كىيە
 سەرى منت بىتەۋە بە قوربانى سەرىيە
 حاكم و حو كەمات بىتەۋە بە قوربانى زنجىرەى زولغىيە
 آخر مانگى پايزىيە و كوأمەت دە لىي زەردە بىيە
 حالىم پكە ئەتۆ، ئەوۈ كىزى كىيە ؟

۱۷

كوتى هەورى عاسمانىم گەۋال گەۋالە
 دلت برىندار نە پى و نە كەۋىتە نالە
 ئەو پرسىيارە ئەتۆ دەيكەى بەو حالە حالە
 تەماحت كەردوۋە لە داۋ و دەلىنگى حاجى حوسىنى و قەدى شەشالە ؟
 - كۆتر زىنگاى آۋە دانى و بورجە، شاخ و كىو جىنگاى هىلانەى دالە .

۱۸

ايدى كچە كە گەزاۋە. ئە گە گەزاۋە، مىر حوسىن لە بارەى ئەو كچە دا پرسىيارى
 كرد، پى يان گوت: كچى قادر بە گە، ئەوانە عەسل مەمكىن، داىكى خەدر مامەسىنەيە .

۱۵

این [است] آن دختر هم باو گفت، گفت :
 سواری که براسبی شیر غزالی سوار شده‌ای
 پیشانیت چین دار است، آدم چون تو مرد و مضبوط در دنیا نیست
 از تو شرم کردم، با تو بی کفایتی نکردم، چون تو بمهمانی آمده‌ای
 من گفتم اگر چنانکه باو نگاه کنم، چشم من شاهین و بازاست، مبادا مژگان
 من بدل او تیراندازی کند

غیر از این، هیچ مطلبی بدم با تو نیست
 و گرنه در نظر من از همه مردتر بودی، تو مردانه بنظرم آمدی .

۱۶

[میرحسین] گفت ای دختر دختر کیست
 سر منت بقربان سر باد
 حاکم و حکمات قربان زنجیره زلفت باد
 آخر ماه پاییز است و گونه‌ات گویی به زرد است
 تو مرا حالی کن، این دختر کیست ؟

۱۷

[دختر] گفت ابر آسمانم پاره پاره است
 دلت زخم‌دار نشود و بناله نیفتد
 تو این پرسش را با این حال میکنی
 طمع کرده‌ای بدامن و لینگ [شلوار] حاجی حسینی و قدشمشاد ؟
 راه کبوتر آبادانی و برج است، کوه جایگاه لانه دال (مرغ) است .

۱۸

پس آن دختر برگشت . اگر برگشت ، میرحسین درباره این دختر پرسش
 کرد، باو گفتند: دختر قادر بگ است، اینان اصل ممکی اند، مادرش خدرماه سینه است.

۱- ممکی و خدرماه سینه نام دو طایفه از طوایف کرد است .

ایدی هدر چند قادر به گک و خزمه کانی ناردییان فه تاح به گمیوان بی، کوتی:
نا وه لالا له دستم نایه. نهوه هاتنهوه بو مهسکه نی خویان .

جا شهوی میر حوسین فکری کرد، کوتی: مه گهر خودا به قیسمة تی نه کریم،
دهنا شدرت بی نهمن نهوه عافره ته بخوازم. ههتا به دستتی خوی دؤخینم نه کاتهوه نهمن
تخونی نهیم .

جا وه خته کهی آزادی بو ، فه تاح به گک کاری پی نه بو . میر حوسین ههستا
چووه کن فه تاح به گک، کوتی : نه گهر ایجازم بدهی ، مسافه ره تیکی چل شهویم له
به ره . ایجازه ی فه تاحی کهمریان بیی ، سه فهر تیکی چل شهویم له به ره . فه تاح به گک
کوتی: نه تیره نه زانم؟ کوتی: له پاشان نه میر حالی نه تیره ی ده بی ، بی عومری میر
نهمن چکاریکی نا کم . میر حوسین ایجازه ی ههستاند .

میر حوسین وه نه بی کابرایه کی بی نیوبانگیش بی ، ههوهو کس ده بزانی
خانه واده و ساحیب نیوه . ههستا به میوانی هاته ماله قادر به گک :

بابی نهوه کچه به خیر هاتنیکی زیادی و ایختیزاماتیکی زوری نیسههت بهوی
به جی هینا. کوتی: ایفتیخار ده کم نه گهر میوانی من بوی، بهههه نییازیکی هاتوی
نهوهندی له ایختیاری من دای ههتا بوت جی به جی پکه م .

میر حوسین له جواب دا کوتی : وه لالا قسه کم شتیکی وایه کردنی ده بیته
ایراد. له دوایه کوتی: هاتوم نه گهر سۆسه من بدهیهی، چاوم پیی کهوتووه که ره تیک.
قادر به گک کوتی: نه گهر کچه که میردت بی پکا نهمن حازرم ، ههز به خزمایه تی تو
ده کم .

قادر به گک به ژنه کهی کوت، کوتی: موشته ری سۆسه من میر حوسینی باله کییه،
میر حوسین بی ده گهال کچه که چاویان پیک پکهوی. نه گهر سۆسه من میردی پی ده کا،
چار شیوه کهی بسورینی و پشت ده خه لکی پکا، قسه نه کا، زا بوهستی. نه گهر زوی له
عالمی بو، ده زانم میردی پی نا کا .

پس هر قدر قادر بگ و خویشانش فرستادند [که] فتاح بگ مہمان باشد، گفت: نه از دستم بر نمی آید. این [است] بمسکن خودشان برگشتند .
 پس شب میر حسین فکر کرد، گفت: مگر خدا او را به قسمت من نکرده باشد، و گرنه شرط باد من این دختر را خواستگاری کنم، تا بادت خودش بند... را باز نکند من باو نزدیک بشوم .

پس وقت آزادی (= فراغت) بود، فتاح بگ با او کار نداشت. میر حسین برخاست نزد فتاح بگ رفت، گفت: اگر بمن اجازه بدهی، مسافرتی چهل شبی در پیش دارم. اجازه فتاح بگ کاهریان باشد، سفری چهل شبی در پیش دارم. فتاح بگ گفت: نتیجه [این سفر را] ندانم؟ گفت: بعد امیر حالی نتیجه آن میشود، بی امر امیر من هیچ کاری نمیکنم. میر حسین اجازه بستد .
 چنین نبود که میر حسین مردی بی نام باشد، همه کس میدانست [او] خانواده و صاحب نام است. برخاست به مہمانی بخانه قادر بگ آمد.

پدر آن دختر بسیار باو خوش آمد گفت و احترامات زیادی نسبت باو بجای آورد. گفت: افتخار میکنم اگر (= که) مہمان من شده ای، برای هر نیازی آمده ای آنقدر که در اختیار من باشد تا برایت جا بجا کنم .
 میر حسین در جواب گفت: والله سخن من چیز نیست که گفتن آن ایراد میشود. بعد گفت آمده ام اگر (= که) سوسن را بمن بدهی، دفعه ای چشم باو افتاده است. قادر بگ گفت: اگر دختر ترا بشوهری بپذیرد من حاضرم، باخویشاوندی تو حفظ می کنم .

قادر بگ بزنش گفت، گفت: مشتری سوسن میر حسین بالکی است، میر حسین بیاید با دختر چشمشان بیکدیگر بیفتد (همدیگر را ببینند). اگر سوسن او را بشوهری میپذیرد، چادرش را بچرخاند و پشت بمردم بکند، حرف نزند، بایستد. اگر رویش بمردم بود، میدانم او را بشوهری نمیپذیرد .

قادر به گي زور ساحيب تاييفه بو. زور كه سيش داو ته له بي سوسه ن بون .
 عافرت شهوي هات. قادر به گي چل كه سي ميوان بو. قادر به گي كوتى: سوسه ن
 بي، چاويان پيك پكهوي، به شمرع دروسته. عافره ته كه هات .

۱۹

دهمرم له بهر نهو خه ته له بهر نهو خاه
 تاوسان به چه تر بولبول به ناله
 نهما شمقازو و ساحيب گه واله
 دنياي زونا كم له پيش چاو تاله
 هينده به ناز هات نهو قهد شمخاله
 ليزوي به ميسلي تافته ي آله
 چاوي به ميسلي فغفور و پيساله
 كه ده رده دار بي، بليني: حالم بي حاله
 دهست به جي شفات ده بي جه واله .

۲۰

به نهرم و هيدي نهو به نيماي
 ده ركي كرده وه، مه جليسي خاني
 وه كو گه وه هري له سه ر دو كاني
 وه كو قوبه ي زيژ اي شاني سولتاني
 چاوي وه كه جه للاب پكه ن حو كمزاني
 سينگي ساقيه و شهر بهت و كاني
 نه گهر بيديني تو به نيماي
 بو ت په پيدا ده بي زينده گاني .

قادر بگ بسیار صاحب طایفه بود. بسیار کس هم داوطلب سوسن بودند .
 شب [آن] عورت آمد. قادر بگ را چهل کس مهمان بود. قادر بگ گفت:
 سوسن بیاید، چشمشان بیکدیگر بیفتد، بشرع درست است. آن عورت آمد .

۱۹

می‌میرم در بر این خط، در بر این خال
 طاوسان به چتر، بلبل به ناله
 اما شتقار است و صاحب پرواز بلند است
 دنیای روشن در پیش چشم تلخ است
 آنقدر بناز آمد این شمشاد قد
 لبش بمثل تافته^۱ آل (= سرخ کم رنگ) است
 چشمش بمثل فغفور^۲ و پیاله
 گر در ددار باشی، بگویی: حالم بی حال است
 بر فور ترا شفا حواله میشود .

۲۰

به نرمی و آرامی او به نهانی
 در مجلس خان را باز کرد
 مانند گوهر [نهاده] بر سر دکان
 مانند قبه زر آن شانه سلطان
 چشم [ان]ش مانند جلاد حکمرانی بکنند
 سینه اش ساقی و شربت و چشمه است
 اگر تو او را به نهانی ببینی
 برایت زندگانی پیدا میشود .

۱- تافته (بسکون فا و فتح تا) نوعی پارچه ابریشمی که در یزد با دست میبافند. «فرهنگ عمید»

۲- فغفور (بفتح اول و ضم سوم) لقب پادشاهان قدیم چین در نزد ایرانیان . در اینجا

بمعنی ظرو فچینی است .

۲۱

حه تر و حه پیره، شوشه‌ی گولآوه
سومبول و گييا خاو په لکيمان بلاوه
هه لآه‌ی کاله و تازه‌ی گول داوه
دهر کی په نجه‌ره‌ی دیوان کراوه .

هاته ژورئ، لئيان پرسى ، کوتيان : ئە گەر مێردى پێ ده کهى پێى بلێ، ئە گەر
مێردى پێ نا کهى خاتر جه‌ممان که .

۲۲

ئه برۆى دلې پىماوى ده گه‌زئ
وهك توله نه‌مام دايم ده له‌رزئ
كه‌سێك بى‌دينى به‌ژنى ده‌ته‌زئ .

۲۳

جه‌وه‌هر داريه‌تى وهك خه‌نجه‌رى ده‌پيان
كه‌سێك بى‌دينى ده‌ردى ده‌پى گران
مه‌علوم نيه له دلې نه‌بێته سه‌ره‌تان
هينده مه‌جوبه وهك حۆرى عاسمان
ده‌لێ له‌يلێيه كه‌وته بى‌پيان
مه‌جروم له سۆى وى ئە گەر بو پى گيان
دايم له چۆلى هه‌ر داد و آمان
له‌يلې سۆسه‌ن خال سه‌ر تۆپى گولان
آرامى دلّم خستمه بى‌پيان
دايمه له چۆلى كردمت سه‌ر گه‌ردان
بوم به‌ ژه‌فيقى خۆلى بى‌پيان .

۲۱

عطر و عیبر است، شیشه گلاب است
 سنبل و گیاه او^۱ بر گشان پراکنده است
 آلاله کال (= نورس) است و تازه گل داده است
 در پنجره دیوان باز شد .
 بدون آمد ، از او پرسیدند ، گفتند: اگر او را بشوهری میپذیری باو بگو ،
 اگر او را بشوهری قبول نمیکنی ما را خاطر جمع کن .

۲۲

ابرویش دل آدم را میگذرد
 مانند شاخه نهال دایم میلرزد
 کسی او را ببیند بشنش^۲ بیخس میشود .

۲۳

مانند خنجر دبان^۳ جوهر دار است
 کسی او را ببیند دردش گران میشود
 معلوم نیست در دلش سرطان نشود
 آنقدر محبوب است مانند حوری آسمان
 گویی لیلی است به بیابان افتاده است
 اگر مجنون در اشتیاق او بی جان شد
 دایم در بیابان هر (= همیشه) داد و امان
 لیلی سوسن خال سردسته گلها
 آرام دلم مرا به بیابان انداختی
 دایم در بیابان مرا سرگردان کردی
 رفیق خاک بیابان شدم .

۱- گیاه او: گیاهی است خوشبو در کوهستانها میروید .
 ۲- بشن (بفتح اول و سکون دوم و سوم) بمعنی قد و قامت است .
 ۳- دبان (بفتح اول و تشدید دوم) به تیغ خوب گفته میشود .

جا عافره ته كه چاوى به مير حوسپن كهوت، دهست به چي سوزا و چارشيوه كهى له سهر خوځى هالاند. له چه پلنه يان دا و كوتيان: مه باره ك بى. لئيان ماره كرد. مير حوسپن كوتى: براله ئەمن به شك هاتبوم، ئەمنيش به پيماوه تى ده يگوزمهوه. ههشتا كه ژاوهى سهر ئەتلەسى بۆ نارد مير فەتاح^۱. جا دو سهت عافره له چارده تايست و يهك ساله بۆ بوك هينانى مير حوسپن حازر بون. گوزتيا نهوه به سهت ايختيرام به چه ند قه در. ئەوه بوك هات. ئەما ماله بابى زوريش له وى دور بون.

سى ساله وهختى له كن بو، ئەبه دا له وه عدهى ئەو سى ساله دا به دهستى نه گرت. زۆڤيكى ژن و من، ئەخر ئەوانيش قسه بۆ خوځيان ده كه ن، لئيان پرسى: عه جايه ب سۆسه نى جوان چاك ئەتۆ زگت پۆ نه بووه! ده بى له كيه تان بى ئەو وه جاغ كورپيه؟ پيى عهيب بو بلى: تخونم نه كهوتوه.

كوتى: دنيا به نهفس و ههواوه خوځشه^۲. قاقه زيكى بۆ ماله بابى نوسى: ئەمن خه يالى هاتنه وه ههيه، بۆ مير حوسپن بنوسن ايجازم بدا ئە گه ريممه وه، ايشتيام له ماله بابمه.

خزم و كاريشى هه مو داخيان به جهر گه وه بو بۆ سۆسه ن^۳. له ماله بابى زا قاقه ز هات. مير حوسپن قاقه زى ماله بابى خوځنده وه، كوتى: ده گه ل خوځم ده تبه مه وه. عافره ته كه پيى خوځش بو، له دلئى خوځى دا كوتى: تازه نايه مه وه. مير حوسپن عافره تى ساز كرد. ته واوى به دهنى جهواهي رات بو. بۆ خوځشى ده گه لئى هات، به ته واوى ته داره ك و ئەسله حه وه.

۱- مير فەتاح مير حوسپنى بار بو كرد.

۲- مه تله بى ئەوه بو له كن مير حوسپن بروا و ته لاقى لى وه بگرى، پيى وا بو مير حوسپن پيما و نيه.

۳- يانى له ميژ بو خوشيان ده ويست و عاشقى ببون و دلان پيوه ي بو، له سوى سوسه ن كه م ما بو وه كيوان كه ون.

پس آن عورت چشمش به میرحسین افتاد، بر فورچرخید و چادرش را بر سرش پیچید، کف زدند و گفتند: مبارک باد. از او مهر (= عقد) ش کردند.

میرحسین گفت: ای برادر من به شك (= با تردید) آمده بودم، من هم با مردانگی او را بخانه خود میبرم. میرفتاح^۱ هشتاد کجاوه سراطلس^۲ برایش فرستاد. پس دو صد عورت از چهارده تابست و یکساله برای آوردن عروس میرحسین حاضر شدند. او را صد احترام و بیچند قدر بخانه شوهر بردند. این [است] عروس آمد. اما خانواده پدرش بسیار هم از او دور بودند.

[سوسن] سه سال نزد او بود، در مدت این سه سال ابدأ او را بدست نگرفت (میرحسین وظیفه زناشویی را انجام نداد). روزی زن [ان]، آخر آنان نیز برای خویش گفتگو میکنند، از او پرسیدند: عجایب سوسن زیبا تو آبتن نشده‌ای! باید این اجاق کوری از کداهتان باشد؟ او عیب میدانست بگوید: بمن نزدیک نشده‌است. [سوسن با خود] گفت: دنیا با نفس و هوا خوش است. کاغذی برای خانه پدرش نوشت: من خیال آمدنم هست، برای میرحسین بنویسید بمن اجازه بدهد اگر (= که) باز آیم، اشتهای خانه پدرم هست (میل دارم بخانه پدرم بازگردم).

خویش و کارش نیز همه داغشان بر جگر بود برای سوسن. از خانه پدرش کاغذ آمد. میرحسین کاغذ خانه پدرش را خواند، گفت: با خود باز میبرمت. آن عورت خوشحال بود، در دل خود گفت: تازه (= دیگر) بر نمیگردم. میرحسین عورت را ساز (= آماده) کرد. تمام بدنش جواهرات بود. خودش نیز با تمام تدارک و اسلحه با او آمد.

بقیه دارد

- ۱- میرفتاح همان فتح بگک دزه بی است، این شخص در این متن غالباً «فتاح بگک» و گاهی «میرفتاح» خوانده شده است.
- ۲- اطلس نام پارچه‌ای بوده است.
- ۳- کار مترادف «خویش» است.